Autor Guste Santini
Nedjelja, 20 Studeni 2011 10:48

Koji i kakav ugled ima Mario Monti u financijskom svijetu potvrđuje njegova najava kako politiku eura od sutra više neće voditi dvojac: Angela Merkel i Nicolas Sarcozy već će to ubuduće biti trojac pri čemu nije poznato da li će to biti dvojac s kormilarom (Angela Merkel) ili neka druga kombinacija. Već neko vrijeme britanski premijer David Cameron komentira stanje u eurozoni i tako traži „mjesto pod suncem“ tvrdeći da je problem eura problem i Europske unije a ne samo eurozone.

Koliko monetarna ekonomija zahvaljuje svoju mističnost psihološkim čimbenicima možemo svjedočiti iz tekuće rasprave o euru kao projektu Njemačke, te podršci Francuske u njemačkoj nakani. Neću reći ništa novog da se euro smatra od strane jednog dijela članica Europske unije početak Četvrtog Reicha, što nije sasvim bez osnove, ako se ima u vidu da je euro prvenstveno politički projekt, s jedne strane, i, s druge strane, činjenica da mu je ishodište njemačka marka. Međutim, to moramo reći, ne radi se o agresivnom Projektu u kojoj bi jedan dio Europe bio podređen drugom, već upravo suprotno Njemačka zajedničkom valutom želi dovesti u ravnopravan položaj ostale članice eurozone. Velika britanija, koja je na početku priče vršila znatne napore da i sama postane članicom eurozone ipak je odustala, bojeći se zbog smanjenenih mogućnosti glede ekonomske politike ukoliko uvede euro; sada pokušava ući u politiku eura kako bi predstavljala ostale članice Europske unije koje nisu uvele euro. Jasno da Njemačka i Francuska to ne žele. Ono što mogu saopćiti britanskom premijeru neće moći Montiju.

Ako promatramo samo psihološki aspekt izjave premijera Montija moramo reći da je to pravi majstorski udarac najveće klase. Tako je Monti podigao patriotski naboj svojih sugrađana koje čeka teška i olovna vremena, ali ipak s nadom da će se sve završiti dobro i da će Italija zauzeti mjesto koje joj objektivno u eurozoni pripada. Malo je reći – odličan potez.

S druge strane, zahtjev kancelarke Merkel da se uvede porez na financijske transakcije dovodi Veliku britaniju u vrlo nezgodnu situaciju. Naime, City još uvijek igra u financijskoj industriji značajnu ulogu. Što više doprinos Citya nacionalnom dohotku daleko je iznad očekivanog ima li se u vidu snaga nacionalnog gospodarstva. Uvođenje poreza na financijske transakcije (poznatiji kao Tobinov porez) samo na razini Europske unije slikovito rečeno moglo bi ga se nazvati udarcem sina Bruta.

U cijelu priču nismo uveli Španjolsku koja se sve teže nosi sa svojim problemima punim socijalnog naboja. Grčka još nije donijela svoj Program koji su vjerovnici spremni financirati, a o problemima Irske se manje više šuti. Željeni angažman Velike britanije glede eura zahtjeva, htjeli nehtjeli, barem razmotriti učinke koje će imati buduća politika eura na dolar. Kinezi su, kao što sam to više puta na ovim stranicama napisao, dobitnici. Japanci prozivaju Njemačku da se značajnije uključi u rješavanje problema eurozone iz pragmatičkih razloga. Japan naprosto ne želi pritisak zbog eura na svoj yen koji je neminovan u uvjetima koje danas ima eurozona.

Prema tome, imamo dvije igre. Jedna je ona „unutrašnja“ kako spasiti euro, odnosno što učiniti kako bi „posrnule“ zemlje u što kraćem roku pokrenule proces oporavka. Kako je stanje, medicinski riječnikom, metastaziralo potrebno je puno umjeća da se ne dogodi najgore; svi se boje kirurgije. Gospodin Monti, svaka čast, u tim i takvim uvjetima, usprkos vlastitih problema, želi biti dio rješenja a ne samo dio problema. Na globalnoj razini euro mora i dalje imati za cilj da bude rezervna valuta. Euro kao rezervna valuta, nakon stabilizacije psihološkog dijela, imat će beneficije koje danas uživa dolar. Da li je dolar zbog toga sretan presudite sami.

Mi se u Hrvatskoj u svojoj izbornoj kalužiне bavimo ozbiljnim problemima. Tiskovine su pune priča, koje nisu važne i koje, stoga, nemaju smisla. Ipak, hrvatski narod voli žutilo što mu izdavači, sukladno tržišnom modelu privređivanja, nude u obilnim količinama. Poruka HDZ-u i Kukuriku koaliciji mogla bi se svesti na zamolbu da pomno prate što se događa u eurozoni kako bi sutra kad dobiju izbore mogli izabrati najbolji put izlaska iz ove krize u krizi; depresije.